

Remissvar

Stockholm 2025-05-08

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Skatteincitament för forskning och utveckling (SOU 2025:3)

Dnr: Fi2025/00069

Läkemedelsindustriföreningen (Lif) har genom remiss den 10 februari 2025 beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerat förslag.

Lif företräder de forskande läkemedelsföretagen i Sverige och verkar för en ökad hälsa och välfärd genom att skapa goda förutsättningar för medlemsföretagens möjlighet att bedriva forskning och utveckling i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft och attrahera företagens forskningsinvesteringar. En avgörande faktor är försörjningen av relevant kompetens och expertis där tillgången till utländska experter och forskare är centralt. Att Sverige har en konkurrenskraftig skattereglering som underlättar anställande av dessa yrkesgrupper utgör en grundförutsättning för en stark läkemedelsbransch i Sverige.

Näringslivet står för cirka 70 procent av den totala finansieringen av forskning och utveckling (FoU) i Sverige. 2022 uppgick företagens investeringar till 140 miljarder kronor, varav läkemedelsföretagen stod för nära 12 miljarder. Trots dessa betydande investeringar har företagens FoU-investeringar som andel av BNP minskat över en 20-årsperiod, vilket är bekymmersamt. För att motverka denna utveckling är det av yttersta vikt att Sverige kan erbjuda konkurrenskraftiga skatteincitament som på sikt kan vända trenden och öka näringslivets FoU-investeringar som andel av BNP.

Lif bedömer att de föreslagna förändringarna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft inom life science och därför bör implementeras skyndsamt. Förslagen i delbetänkandet har förutsättningar att säkerställa att reglerna blir mer rättssäkra, förutsägbara och konkurrenskraftiga i en internationell kontext. Det är dock avgörande att tillämpande myndigheter ges förutsättningar och tillräcklig vägledning från lagstiftningsarbetet för att säkerställa en dynamisk och näringslivsorienterad rättstillämpning för att stärka svensk konkurrenskraft och möjliggöra regeringens ambition om ökade FoU-investeringar.

En översyn av FoU-avdraget

Det konstateras i betänkandet att en målsättning med införandet av FoU-avdraget var att reglerna skulle vara enkla och förutsägbara. Utfallet har snarare visat på motsatsen, att de visat sig vara svåra att tolka och tillämpa för såväl företag som Skatteverket. Ett exempel är där forskande läkemedelsföretag fått avslag på avdraget för klinisk läkemedelsprövning som avser det sista forskningssteget innan ett nytt läkemedel kan ansöka om marknadsföringsgodkännande. Att Skatteverket inte bedömt att det utgör forskningsverksamhet visar tydligt på utmaningarna med nuvarande regelverk och behovet av uppdatering.

Nya definitioner av begreppen forskning och utveckling

Lif instämmer i den analys som utredningen gjort och tillstyrker utredningens förslag om uppdaterade definitioner för att säkerställa en ändamålsenlig rättstillämpning. Det är positivt att kravet på att arbetet bedrivs systematiskt och kvalificerat samt att utveckling måste bygga på resultatet av forskning ersätts med att utvecklingsarbetet förutsätter att man försöker finna nya eller förbättrade varor och tjänster genom nya lösningar på vetenskapliga eller tekniska problem.

Enligt betänkandet är en lösning ny om den inte är allmänt tillgänglig, det vill säga inte offentliggjorts på något sätt. Lif vill poängtera att det med denna definition är fråga om utveckling fram till att en lösning är allmänt tillgänglig. Antag att bolag A arbetar med att ta fram ett nytt innovativt läkemedel baserat på en viss teknologi och bolag B parallellt men utan vetskap om bolag A arbetar med samma idé och sedermera erhåller patent på lösningen. Arbetet i bolag A är alltså utveckling i FoU-avdragets mening fram till dess att bolag B:s patent tillkännages. Exemplet visar att även med de föreslagna definitionerna finns risk att det kan uppkomma gränsdragningsproblem och bevissvårigheter för företagen. För att syftet med lagstiftningen ska fullföljas, att främja forskning och utveckling, får bevisbördan för företagen inte drivas för långt. Det bör tydliggöras att Skatteverket inte förväntas fullt ut förstå den underliggande vetenskapliga problematiken som företagen försöker lösa.

Det är viktigt att begreppet forskning och utveckling omfattar kliniska läkemedelsprövningar och registerbaserade studier. Vidare är det angeläget, och enligt vår tolkning underförstått, att vad som kan omfattas av avdraget inte kräver att arbetet resulterar i en färdig produkt. Forskning och utveckling är en osäker och ofta fragmenterad process där ingen på förhand kan känna till resultatet. Det är positivt att Skatteverket kan konsultera andra myndigheter för att samråda kring vad som bör definieras som forskning och utveckling. I utredningen nämns Patent- och registreringsverket (PRV). Det är dock viktigt att betona att definitionen av forskning och utveckling är bredare än definitionen av ett patent.

Ett av de fem krav som ett företag ska uppfylla för att bedriva forskning enligt utredningens förslag är att forskningen ska vara "replikerbar". Lif ifrågasätter hur detta ska vara möjligt att bedöma och hantera praktiskt. Det kan inte ställas krav på att företag ska uppge tillgångar eller specificera sin verksamhet på ett sådant sätt att det riskerar att skada verksamheten eller hindra möjligheten till immaterialrättsligt skydd.

FoU-avdragets utformning och storlek

Lif tillstyrker förslaget om att arbetstidsvillkoret ska förenklas och även att det förtydligas att villkoret kan uppfyllas utan att fullständigt underlag i form av exempelvis tidrapporter presenteras, förutsatt att företaget kan göra sannolikt att FoU-arbete har utförts.

En översyn av expertskattereglerna

I betänkandet konstateras att expertskattereglerna i vissa fall är svåra att tillämpa och att det saknas tillräcklig förutsägbarhet huruvida om en ansökan med stöd av kompetensregeln kommer att bifallas. Lif välkomnar förslagen som syftar till ökad förutsägbarhet och stärkt svensk konkurrenskraft.

Höjt expertskatteavdrag

Lif tillstyrker förslaget att höja den skattebefriade andelen av ersättningen till 30% som ett led i att göra de svenska reglerna mer internationellt konkurrenskraftiga.

Utredningen föreslår också att tillämpningstiden ska justeras och kunna delas upp i flera olika vistelser i Sverige, dock högst sju år av en individs liv. Det är angeläget att i det fortsatta arbetet förtydliga hur tillämpningstiden ska beräknas, som ett led i att nå ökad förutsägbarhet.

Kategorier som omfattas av expertskatteavdrag

Lif tillstyrker förslaget att kompetensregeln utformas så att samtliga individer med doktorsexamen eller motsvarande erfarenhet som i betydande omfattning arbetar med FoU kan beviljas expertskatt. Det är dock angeläget att även individer utan en akademisk utbildning kan beviljas expertskatt, något som är särskilt viktigt för innovativa företag inom exempelvis utveckling av avancerade produktionsteknologier och anläggningar.

Med utgångspunkt i resonemanget ovan avstyrker Lif förslaget om att enbart individer som arbetar direkt med FoU kan omfattas. Det innebär i praktiken att vissa kompetenser och kategorier som idag kan erhålla skattelättnad inte längre kommer att omfattas. Det skulle innebära att nyckelpersoner med specialistkunskaper men som inte arbetar direkt inom FoU skulle uteslutas från skattelättnader. Definitionen bör vara inkluderande för att ge utrymme för att täcka behovet av alla typer av experter som är viktiga för forskningen, exempelvis experter med kombinerad vetenskaplig och regulatorisk kunskap. Det skulle stärka Sveriges konkurrenskraft om fler kan omfattas.

Lif förstår behovet av karenstid för att personer ska kunna omfattas av reglerna, men bedömer att förslaget om en karenstid på 10 år onödigt restriktiv. Förslaget riskerar att begränsa möjligheten att attrahera utländska talanger men även återvändande svenska talanger. Lif förordar att karensten behålls på 5 år. För det fall att anpassning för svenska talanger behövs, så bör en kortare karenstid än 10 år övervägas.

Svenska medborgare ska kunna beviljas expertskatt

Lif tillstyrker att även svenska medborgare ska kunna erhålla expertskatt men vill lyfta att skilda vistelsekrav eventuellt kan vara relevanta för svenska medborgare respektive andra nationaliteter, inte minst utifrån föreslagna justeringar av tillämpningstid.

Finansiering

I betänkandet uppskattas kostnaden uppgå till 1,05 miljarder kronor och det föreslås finansieras genom en höjning av den allmänna löneavgiften. Finansieringsförslaget riskerar att bli kontraproduktivt eftersom företag som ökar FoU-verksamheten i Sverige genom de förbättrade reglerna för FoU får en högre total arbetskraftskostnad beroende på fördelningen mellan personal som omfattas av skatteincitamenten och annan personal.

De forskande
Läkemedelsföretagen

Lif bistår gärna i det fortsatta arbetet med att utveckla ett internationellt konkurrenskraftigt skattesystem för att stärka Sveriges konkurrenskraft, attrahera spetskompetens till Sverige och öka näringslivets FoU-investeringar.

Med vänliga hälsningar

Sofia Wallström
Generalsekreterare